

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie
Zakład Nauk Humanistycznych w Medycynie

Szczecin, 11.08.2022 r.

dr hab. n. zdr. Bożena Mroczek
Zakład Nauk Humanistycznych w Medycynie
Wydział Nauk o Zdrowiu
Pomorski Uniwersytet Medyczny
w Szczecinie

Recenzja

Rozprawy doktorskiej magister Joanny Masłowskiej
pt. Ocena jakości życia pacjentów z trądzikiem różowatym

Promotor:

dr hab. n. zdr. Małgorzata Elżbieta Zujko
Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Zgodnie z uchwałą Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, powołującą mnie do wypełnienia obowiązków recenzenta w przewodzie doktorskim **Pani magister Joanny Masłowskiej**, przedkładam recenzję rozprawy przygotowanej pod kierownictwem naukowym Pani dr hab. n. zdr. Małgorzaty Elżbiety Zujko.

1. Aktualność i wybór tematu

Dokonując oceny przedstawionej rozprawy należy przede wszystkim wskazać na trafność wyboru jej tematu. Przedmiotem rozprawy doktorskiej była o cena jakości życia pacjentów z trądzikiem różowatym. W ostatnich latach coraz częściej w badaniach klinicznych, a także w codziennej praktyce lekarskiej poza biologiczną oceną stanu pacjenta ocenia się również jego emocjonalne doznania, samopoczucie i możliwości funkcjonowania w codziennym życiu. Występowanie wzajemnych zależności między funkcjonowaniem fizycznym, emocjonalnym i społecznym pacjentek i pacjentów a stopniem nasilenia dolegliwości somatycznych

związanych z trądzikiem różowatym twarzy sprawia, że ocena jakości życia jest istotnym elementem w postępowaniu z chorym. Znajomość wpływu objawów trądziku różowatego (*rosacea*) oraz poszczególnych metod terapii na ich funkcjonowanie w różnych dziedzinach życia pomaga w kompleksowej ocenie skuteczności zastosowanych metod leczenia, w wyborze strategii postępowania oraz określeniu oczekiwań pacjentów.

Rozprawa została zredagowana w poprawnym języku polskim, liczy 116 stron, składa się z 7 rozdziałów, 13 załączników, w tym kwestionariusza autorskiego i 10 standaryzowanych kwestionariuszy, dwustronicowych streszczeń – analogicznie w języku polskim i angielskim, bibliografii liczącej 176 pozycji. Cytowana literatura przedmiotu obejmuje istotne pozycje piśmiennicze – prace oryginalne i przeglądowe. Piśmiennictwo jest dobrze dobrane, w większości aktualne w przedmiocie badań.

Układ dysertacji jest zgodny z wymaganiami stawianymi rozprawom doktorskim, w skład wchodzi 24 strony Wstępu, 10 stron rozdziału metodologicznego; 73 stronach – Wyniki badań; Dyskusja na 10 stronach, 4 strony zajmują Wnioski w języku polskim i angielskim. Dysertację kończy wykaz piśmiennictwa cytowanego oraz załączniki.

OCENA CZĘŚCI TEORETYCZNEJ PRACY

Wstęp podzielony został na 3 tematyczne podrozdziały. Doktorantka w sposób syntetyczny opisała jakość życia jako wskaźnik postępów terapeutycznych w trądziku różowatym (*rosacea*). W kolejnych podrozdziałach omówiono czynniki wpływające na powstanie trądziku różowatego (*rosacea*) oraz postępowanie medyczne i kosmetyczne. Interesujący jest szczególnie podrozdział **2.1.1 Wstępu**, w którym Doktorantka na podstawie zgromadzonego piśmiennictwa omawia wpływ chorób skóry twarzy na jakość życia pacjentów i ich funkcjonowanie społeczne w wymiarze psychicznym i fizycznym.

Wartość teoretyczną rozprawy doktorskiej, a tym samym przygotowanie teoretyczne Doktorantki oceniam bardzo dobrze. Rozdział teoretyczny napisano w oparciu o piśmiennictwo krajowe i zagraniczne, cytowano w tym rozdziale 137 pozycji piśmienniczych, a wiele z nich były cytowane co najmniej dwukrotnie.

OCENA METODYKI BADAŃ

Część metodologiczną otwiera Rozdział 3 „Cele pracy”, w którym wyszczególniono cel główny jakim była ocena jakości życia pacjentów z trądzikiem różowatym. Do zrealizowania tego celu Doktorantka uszczegółowiła cel główny do 7 celów szczegółowych dotyczących analizy i oceny różnych zmiennych przyjętych w procesie badawczym. Zarówno cel główny jak i cele szczegółowe wskazują na badania opisowe, jednak w części

Wyniki badań w podrozdziale 5.8 zatytułowanym: „Wpływ wybranych czynników na jakość życia badanych” zastosowano testy statystyczne.

W tej części dysertacji nie sformułowano hipotezy głównej ani hipotez szczegółowych, nie przyjęto też założeń dotyczących wyników badań. Należy zwrócić uwagę, że 7 cel szczegółowy dotyczy oceny wpływu zabiegów kosmetycznych na poprawę jakości życia pacjentów z trądzikiem różowatym. Tak sformułowany cel wymaga przyjęcia hipotez zerowej i alternatywnej.

Doktorantka zastosowała metody ilościowe, co zostało opisane w rozdziale czwartym – **Materiał i metody badań**. Zastosowana metoda sondażu diagnostycznego w oparciu o kwestionariusz ankiety składający się z 7 kwestionariuszy szczegółowo opisanych w podrozdziałach 4.2 do 4.10, w tym autorski kwestionariusz zawierający pytania zamknięte jednokrotnego wyboru i pytania otwarte dotyczące danych socjodemograficzno-kosmetycznych. Do określenia jakości życia zastosowano kwestionariusz SF-36 oraz kwestionariusz oceny wpływu chorób dermatologicznych na jakość życia - DLQI.

Istotną częścią zrealizowanego projektu badawczego były zastosowane 3-krotne zabiegi kosmetyczne w odstępach dwutygodniowych, opisane szczegółowo na stronach 44-45. Po każdym cyklu zabiegów respondent wypełniał przygotowane przez Doktorantkę kwestionariusze.

Podrozdział 4.10 zawiera opis analiz i zastosowanych testów statystycznych (str.45). Z opisu wynika, że w projekcie zaplanowano Test χ^2 z korektą Yatesa, miarę korelacji r Pearsona (str.60), oraz nieparametryczny test kolejności par Wilcoxon. W tym podrozdziale zabrakło opisu zastosowanego w wynikach badań testu t-Studenta oraz testu Z (str. 61), zabrakło również hipotezy głównej i hipotez szczegółowych, nie podano informacji jakim testem określono normalność rozkładu.

OCENA CZĘŚCI BADAWCZEJ

Rozdział 5. **Wyniki badań** zawarto na stronach od 46 do 64, wyniki badań ilościowych przedstawiono w 25 tabelach oraz na 6 rycinach. Rozdział rozpoczyna charakterystyka socjodemograficzna badanych wraz z charakterystyką kosmetyczną. W rozdziale 5.8 *Wpływ wybranych czynników na jakość życia badanych* sformułowano pytania badawcze, np.: „czy wiek ma wpływ na poziom wskaźników jakości życia?”, nie sformułowano hipotezy zerowej (H_0) i hipotezy alternatywnej. Wszystkie wyniki ilościowe poddano analizie statystycznej przedstawiono w 25 tabelach i omówiono, w zależności od rodzaju zmiennych.

Zwieńczeniem przedstawionej dysertacji jest rozdział **Dyskusja**, napisana na 10 stronach przeprowadzona jest w sposób opisowy. Zabrakło w Dyskusji podsumowania celu badań krytycznej oceny wyników badań własnych w odniesieniu do badań literaturowych.

OCENA WYNIKÓW I WNIOSKI KOŃCOWE

Doktorantka sformułowała 5 wniosków, które są w zasadzie powtórzeniem wyników badań. Istotnym walorem dysertacji jest przydatność wyników badań w praktyce zawodowej w kosmologii oraz w kształceniu na kierunku Kosmetologia.

Przedłożona do oceny praca doktorska Pani mgr Joanny Masłowskiej dotyczy ważnego szerszego problemu jakim jest jakość życia osób z problemem zdrowotnym, który dotyczy wyglądu zewnętrznego, są to zmiany skórne na twarzy.

Podczas lektury nasuwa się kilka uwag i sugestii do meritum prezentowanych zagadnień, kwestii technicznych o mniejszym znaczeniu, dotyczących niektórych szczegółowych aspektów pracy, jak również drobnych uwag o charakterze redakcyjnym:

1. Korzystne dla przedłożonej do recenzji rozprawy byłoby nieco szersze opisanie udziału Doktorantki w rekrutowaniu pacjentek i pacjentów do udziału w badaniach, ich oczekiwań i obaw.
2. Rozprawa zawiera nieliczne błędy stylistyczne i edytorskie, które z pewnością zostaną skorygowane podczas redagowania publikacji, do czego bardzo zachęcam Doktorantkę z uwagi na aktualny i ważny problem związany z problemami natury psychicznej i zdrowotnej osób z *rosacea*, szczególnie wpływ widocznych na twarzy zmian na samoocenę.

Podsumowując stwierdzam, że badania stanowiące podstawę rozprawy doktorskiej zostały właściwie zaplanowane i zrealizowane przy zastosowaniu nowoczesnych metod terapii stosowanych w trądziku różowatym, a uzyskane wyniki są oryginalnym wkładem Autorki do problematyki leczenia chorób skórnych twarzy.

Pomimo tych kilku uwag natury porządkującej i precyzującej pewne aspekty rozprawy doktorskiej, mające na celu zwiększenie potencjału publikacyjnego, pragnę podkreślić, że nie umniejszają one wartości merytorycznej zarówno przeprowadzonych badań, analiz jak i wnioskowania. Część uwag ma charakter dyskusyjny a pozostałe charakter edytorski. Równocześnie pragnę stwierdzić, co następuje:

1. Rozprawa doktorska **Pani magister Joanny Masłowskiej** pt. Ocena jakości życia pacjentów z trądzikiem różowatym stanowi oryginalne rozwiązanie przez Doktorantkę zagadnienia naukowego;

2. W przedstawionej do oceny rozprawie Doktorantka wykazała się ogólną wiedzą teoretyczną z zakresu kosmetologii i nauk o zdrowiu;
3. Lektura przedłożonej pracy potwierdza umiejętności Doktorantki do prowadzenia badań w ramach pracy zawodowej i naukowej.

Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm). Wobec powyższego mam zaszczyt przedstawić Senatowi Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku Wydział Nauk o Zdrowiu wniosek o dopuszczenie Pani mgr Joanny Masłowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z poważaniem
dr hab.n.zdr. Bożena Mroczek

Szczecin, 11.08.2022 r.

KIEROWNIK
Zakładu Nauk Humanistycznych
w Medycynie
dr hab. n. zdr. Bożena Mroczek